

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emerik Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Ooppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
banii pentru o publicare. Pu-
blicități mai dese după tariful
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 8-a o seriă 20 banii

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

"GAZETA" iese în ne-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dânsul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 banii. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 248.

Brașov, Vineri 7 (20) Noemvrie.

1903.

Koerber și Tisza.

S'ar fi creșut, că după o obs-
truțiune atât de îndelungată și după
ce vorbirile, ce se țin în camera un-
gară, cu înțeles și fără înțeles, de
câtră reprezentanții națiunii, se ree-
ditază în decursul acestui an nu mai
scim a câta oră, așa că lumea a în-
ceput să se plictisescă cumplit — nu
mai pôte urma nimic, ce să escite
din nou interesul public. Dér nu
e așa.

În decursul discușiunilor monotone
pe tema postulatelor naționale mili-
tare, încă tot se mai ivesc în ca-
mera din Pesta episoade neașteptate
și surprindătoare. Astfel a fost episo-
dul ce l'au provocat enunțațiunile
ministrului președinte austriac Koer-
ber, făcute în camera vieneză cu
ocasiunea deschiderii sesiunii parla-
mentare.

A mai vorbit nu de mult Koer-
ber despre cestiunea armatei, despre
drepturile majestatică cu privire la
ea și despre unitatea și comunitatea
ei pe baza legii de la 1867, în sen-
sul cum a fost spusă în ordinul de
și de la Chlopy. Și atunci cuvintele
lui au produs mult sânge rău între
Maghiari, ér rezultatul a fost, că con-
tele Khuen-Hedervary, fiind-că n'a
vot să desavueze pe colegul său din
fruntea guvernului austriac, a fost
silit a se retrage.

De rândul acesta Koerber a re-
pețit ce a mai declarat odată, dér
a accentuat în mod mai pronunțat
partea de drept public a cestiunii
militare. Din legile austriace și un-
gureșci el a dedus, că celor două
parlamente nu le compete nici o in-
gerință asupra conducerii și organi-
sațiunii interioare a armatei și că
acest teren e supus exclusiv dreptu-
rilor rezervate ale coronei. Cei ce au
creat pactul, și Koerber mai de-
parte, au avut în vedere o armată
comună a monarhiei și este greșit

a se crede, că în Austria ar dispune
de armată numai împăratul, ér în
Ungaria ar compete dietei o influință
relativ la acel drept rezervat al co-
ronei. Armata nu e nici austriacă,
nici ungară, ci are misiunea a apăra
monarhia și de aceea conducerea
ei unitară a fost încredințată exclu-
siv numai domnitorului comun.

Koerber a declarat tot-odată, că
a examinat cu de-amănuntul toate de-
clarațiunile ministrului președinte Tisza
și toate consecențele lor posibile și
„n'a aflat nimic în aceste declarații,
ce s'ar opune legii pactului și dis-
pozițiunilor privitoare la unitatea ar-
matei.”

Membrii camerei austriace au
rămas forte surprinși de ultimele
cuvinte ale lui Koerber, cărora, du-
pă cele petrecute, nu le puteau da
creșământ. De aceea le-au și întem-
pinat cu semne de reprobare.

Dér afirmările lui Koerber nu
consunau nici cu enunțațiunile con-
telui Tisza, care se lăudase, că la
stăruința sa coróna a primit punct-
tul de vedere, după care Regele
dimpună cu corpurile legiuitoare un-
gare pot să schimbe cercul dreptu-
rilor constituționale rezervate dom-
nitorului.

Era de prevădit, că opoziția în-
dată va pune cestiunea: ce dăce mi-
nistru-președinte Tisza la vorbirea
lui Koerber, ce dăce despre „ame-
stecul lui Koerber în afacerile Un-
gariei?”

Contele Tisza a înțeles gravita-
tea momentului în ce privia pozițiu-
nea sa și s'a decis a da un răspuns
ținut în termeni energici, respingënd
amestecul ministrului-președinte aus-
triac, ba l'a luat pe acesta chiar
peste picior, dăcând ironic, că Koer-
ber a făcut o „escursiune” pe tere-
nului dreptului public ungar, că a vor-
bit ca un „diletant distins străin”,
fără ca cuvintele sale să aibă vre-o
importanță.

Au aprobat protestarea lui Tisza
chiar și cei din stânga extremă și
cu toții au dat o nouă probă, că
partidele maghiare știu să procedă
în unire, când se tratéză de un in-
teres comun.

Tôte că toate, dér ceea ce în-
curcă situațiunea, e că ambii consi-
lieri ai coronei și șefi de guvern
în monarhia dualistă pretind, că
vorbesc pe baza autorității primite
de la unul și același domnitor și
totuși unul susține una și altul de
tot alta.

Care din doi spune adevărul?
Tôtă lumea simte și vede, că
trebuie să se decidă la un fel între
Koerber și Tisza. Dăcă vederile celui
dintăiu sunt și ale coronei, atunci
trebuie să se retragă Tisza și dăcă
acesta a spus adevărul, atunci Koer-
ber nu mai pôte sta în fruntea gu-
vernului austriac.

Fierberea e mare în cercurile
politice din Viena și Budapesta. Toți
se intrébă Koerber orî Tisza?

Declarația celui din urmă a
spart fundul butei și nimeni nu mai
pôte crede ađi în comunitatea dua-
listă. Eță că a ajuns așa-dér la or-
dinea dălei cestiunea dualismului,
prevădită în punctul ultim al pro-
gramului nostru național de la 1881.

Deschiderea „Reichsrath“-ului.

(Declarațiunile lui Koerber — Obstrucțiunea Cehilor
— Partidele germane).

Marți în 17 Noemvrie s'a deschis
„Reichsrath“-ul austriac. Cel dintăiu a luat
cuvântul ministrul de finanțe

Böhm-Bawerk, care și-a făcut espo-
seul asupra budgetului pe 1904. Ministrul
a relevat de-oparte pagubele cauzate de
crisa economică, de altă parte continua
urcare a necesităților de stat, accentuând
necesitatea de a-se face economii, dăcă e
să se evite un deficit. Budgetul întreg al
Austriei pe 1904 e de 1,724.771.291 cor.,
încheindu-se cu'n plus de 2.738,700 cor.

Se vor spori cheltuelile ministrului de in-
terne cu 3 milioane, ministrul landwehr-
ului cu 1-4 milioane, ministrul cultelor
cu 3-2 milioane, ministrul comerțului cu
4 milioane, căile ferate cu 5 milioane,
ministrul agriculturii cu 2-3 milioane, mi-
nistrul justiției cu 2-5 milioane și pensiu-
nile cu 1 milioane cor.

A luat apoi cuvântul ministrul pre-
ședinte Dr. Koerber, care a ținut un dis-
curs mai lung asupra situațiunii. Estragem
din acest discurs următoarele părți mai în-
semnate:

Când guvernul a convocat „Reichs-
rath“-ul — și Koerber — pentru-ca să
se modifice legea despre recrații stabilită
în Februarie a. c. mă credeam dator a
espune camerei evenimentele de natură
politică generală, ce se refer la raportu-
rile și afacerile militare ale statelor mo-
narhiei.

Declarațiunile mele cunoscute au
fost viu atacate în cealaltă parte a mo-
narhiei, mai ales pentru partea lor prin-
cipiară. În privința acesta nu pot nimic
să retrag, căci tot-déuna eu am stat strict
pe baza legilor pactului. (Aprobări) Para-
graful 5 al legii austriace din 25 Decem-
vrie 1867, care se referă la toate afacerile
comune ale statelor monarhiei, dăce din
cuvânt în cuvânt: „Dispozițiunile referitoare
la conducerea, comanda și organizarea in-
ternă a armatei, constituie un drept exclusiv
al Majestății Sale”.

Prin acesta se spune dér, că n'are loc
amestecul legislațiunii în aceste teritorii de
drept.

Paragraful 11 din legea ungară XIII
de la 1867 sună astfel: „În urma dreptu-
rilor suverane constituționale ale Maj.
Sale asupra armatei, tot ce privește con-
ducerea, comanda și organizarea internă
unitară a armatei întregi, și astfel și a
urmărilor ungare ca parte întregitoare a ar-
matei, se recunoșce ca aparținând dreptu-
lului de dispozițiune al Maj. Sale”.

Așa-dér și aici (în Ungaria) e garan-
tat în totă estinderea dreptul de dispozi-
țiune suveran al Maj. Sale în afacerile
acestea. Deși lipsesc din textul legii un-
gare cuvântul *exclusiv*, lacuna acesta o
suplinesce în de ajuns espresiunea *unitară*
care în schimb nu se găsește în textul
legii austriace.

De-orece legea ungară accentuază
clar unitatea conducerii, comandai și or-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Sistematizarea ortografică a limbii române

de
Nic. Densusianu.

(Urmarea 2.)

Lăsăm să urmeze aici însuși textul
oficial al rezoluțiunilor votate de Aca-
demia română în sesiunile de la 1880—1881
cu privire la noua ortografie a limbii ro-
mâne.

„Regulele ortografiei române primite
de Academia română în urma desbateri-
lor din sesiunile generale 1880 și 1881
și a votului final din 31 Martie 1881.

„1. Literile latine y, ph, th, qu și k
nu se vor întrebuința în scrierea română,
cu excepțiunea pentru numele proprii și
cuvinte străine neasimilate, d. e. *Quin-
tilian, Ypsilant, Kalium*.

„2. Duplicarea consonanțelor se ad-
minte numai acolo, unde provine din ali-
pirea a două cuvinte române, din care

„unul se termină și altul se începe cu ace-
leași consonanță, sau cu o consonanță de
același organ, însă numai în lăuntrul
limbii române, unde se și aude. Vom scrie
„dar: innotare, innăscut, innoire
etc. Vom scrie însă: aprobare (cu un
singur p), afirmare, colaborare,
duplicare, comoditate.

„Se lasă latitudine a se scrie: in-
mulțire, sau immulțire, inmor-
mântare sau immormântare. Vom
scrie însă tot-de-una: împreună, im-
pilare, împăcare, etc.

„3. Se admite duplicarea lui s în
puținele cuvinte, în care pôte servi pentru
evitarea confusiunii între două înțelesuri
diferite: *massă* (la *masse*) și *masă* (la
table), *rassă* (la *race*) și *rasă* (rasée),
cassă (la *caisse*) și *casă* (la *maison*).

„4. Deosebirea nuanței de pronunțare
a lui s și z în mijlocul și la terminarea
cuvintelor nu se însemneză, aflându-se
numai în câte-va cuvinte noi primite, și
prin urmare nici s nu se duplică în mij-
locul cuvintelor, acolo unde rămâne s
după natura lui. Vom scrie dar: *rosa*,

francesă, sintesă, nasal, nasal,
frumosul etc.

„5. Consonanța dublă x, păstrată în
alfabetul latin din vechiul alfabet cam-
pan, o putem primi și noi ca o înlesnire
grafică pentru împreunarea lui c și s în
neologisme și în nume proprii: *xilogra-
fiă, lexicon, Xenocrat, Alexan-
dru*.

„Se lasă însă latitudine a se scrie
expedițiune și espedițiune, esem-
plu și exemplu, după cum vrea să pro-
nunțe scriitorul.

„6. Sonul x se va scrie tot-de-una
cu j.

„7. Sonurile y și u se vor scrie cu
e și g înainte de e și i și cu ci și gi
înaintea celor-lalte vocale. Când însă li-
terele c și g au să sune k și r înaintea
vocalilor e și i, se vor scrie cu ch și gh.

Vom scrie dar: *cine, ginere,*
*cepă, genă, ciaslov, cocărlie, ciu-
tă, giam, Giurgiu, cheie, unchiu,*
ghem, ghindă etc.

„8. Sonurile u și u se vor scrie tot-
deuna cu ș și ț, adecă s și t însemnate
cu sedila francesă.

„Pentru sonul z se admit două scrieri.
„Acolo, unde flecțiunea română i-l arată
„ca provenind dintr'un d, se va scrie cu
„d; asemenea acolo unde se arată d, fie
„și din cuvintele primite în limba română
„ca neologisme; în cele-lalte casuri se va
„scrie cu z.

„De exemplu: cređi, verđi, deđ,
„đioa; însă: zimbesc, zălog, lucrez,
„botezat.

„9. u se scrie cu sc, unde vre-o formă
„flecționară română arată un sc, din care
„a provenit: cunosc, pesce, româ-
„nesc; asemenea și în cuvântul a sci cu
„derivatele lui, știință, cunoscință,
„etc. Se scrie însă: Ștefan, ștergar
„aștept.

„10. Să se însemneze sunetul x cu
„semnul x, iar sunetul i cu semnul i de-
„asupra vocalei originare din care a pro-
„venit.

„11. În vorbele flexibile să se conserve
„u final cu semnul scurtării, acolo unde
„se aude pe jumătate, sau nu se aude de
„loc, d. e. omă, bună, lucrul, plecu, făcu, fiu.

Acastă regulă a fost modificată în

ganisărei și califică armata ungară de parte întregitoare a armatei comune, ea (legea ungară) e în deplină concordanță cu textul legii austriace. Expresiunea „*esclusiv*“ într-o lege și expresiunea „*unitară*“ și cealaltă lege, redau împreună tabloul fidel al concepțiunii ce au avut-o înaintea ochilor creatorii pactului, adică a armatei comune a monarhiei, a cărei *conducere, comandă și organizare internă unitară compete exclusiv Maj. Sale.*

Nu pot să consider de o aserțiune ponderoasă aceea, că în Austria exclusiv domnitorul dispune asupra armatei, pe când în Ungaria i-se rezervă și legislațiunii drepturi, de ôre-ce nu numai că părțile contractante din Austria au stabilit drepturi identice cu ale Maghiarilor pentru parlamentul ei, ci întreg articolul de lege XII, adică *pactul întreg a premis ca fapt datător de directivă faptul împărțării Austriei de drepturi constituționale.*

De aici reiese clar *influența egal îndreptățită a Austriei atât în formă, cât și în esență asupra tuturor afacerilor comune, așa-dăr și asupra unor eventuale modificări legale a legilor deja stabilite.*

Indoiala asupra acestei simple și firești interpretări a legilor pactului o resfiră ș-ul legii citate, care spune verbal: „*Majestatea Sa a invescut cu drepturi constituționale pe celelalte țări ale sale, pe cari prin urmare de aci înainte nu le mai poate stăpâni cu putere absolută și nu le poate lipsi de influența lor constituțională.*“

Sub influența acésta nu se înțelege numai cooperarea legislativă, ci tot, chiar și controla parlamentară. Din hotărîrea acésta reiese în fine clar dreptul de pretențiune al ambelor guverne în sfera lor de influență, căci altfel nu s'ar pute menține responsabilitatea constituțională.

Originea armatei este în parte austriacă, în parte ungară. Scopul ei însă este *a servi monarchia*, din care cauză s'a și menținut pentru Maj. Sa, ca domnitor comun, dreptul exclusiv de dispunere asupra comădei și organizării ei *unitare.*

Legea ungară XII din 1867 și legea austriacă de la 21 Decembrie a aceluiași an, au stabilit înțelepțesce balansa între Austria și Ungaria referitor la armată, prețul cărei balanse se manifestă mai clar astăzi și care este *a-se feri, în interesul monarchiei, de ori-ce schimbări.*

Intra cât pot să vină în considerare *ultimele declarațiuni ale guvernului ungar, trebuie să observ, că guvernul austriac a examinat la timp și cu grije drepturile și datorințele sale, precum și toate urmările posibile ale declarațiunilor lui, și n'a aflat nimic ce — în contradicție cu legile pactului — ar altera unitatea armatei comune.*

Dacă prin declarațiunile sale guvernul ungar voesce a înălțura și piedecile, cari se pun în calea pactului și a reînnoirii convențiilor comerciale, guvernul austriac va întâmpina cu cea mai caldă simpatie nisuințele lui, avându-se în vedere faptul, că la timpul său națiunea ungară a luat poziție pentru garantarea stării constituționale în Austria. Guvernul regatelor și provinciilor reprezentate în „*Reichsrath*“ acum și tot-déuna va conlucra, în interesul monarchiei și a înaltei case domnitoare, la armonica împreună viațuire a celor două părți ale monarchiei.

Koerber a vorbit apoi despre alte chestiuni, în deosebi despre pactul vamal și comercial cu Ungaria, dicând, că Austria nu este încă atât de avută, ca să jertfescă acest pact.

— Partidele germane, deși au primit cu răcălă declarațiunile ministrului Koerber, totuși se crede că vor sprijini guvernul.

Nu așa însă partidele cehe, și în genere Slavii. Înainte de a se deschide formal ședința, *deputații cehi* au anunțat președintelui von Vetter, că *vor face obstrucțiune.*

Congresul catolicilor din Ardeal.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Clușiă, 18 Nov. 1908.

Pe când chestiunea autonomiei catolice de ani de zile este la ordinea zilei și nu pôte să ajungă nici la un rezultat, fiind-că proiectul votat în adunarea catolicilor trebuie să facă mereu drumul său circular de la adunare la Corónă, de la Corónă la ministrul de culte, ér de la ministrul de culte la corul episcopesc, — mica eparchie a catolicilor ardeleni își exercită drepturile sale autonome, adunându-se în fie-care an în congres (adunarea statului catolic din Ardeal), la care participă delegați din cler și din mirenii.

În fie-care an se raportează la acest congres despre starea eparchiei, despre gestiunea financiară, starea școlilor, subvenția primită de la guvern și se discută diferitele chestiuni la ordinea zilei. În fie-care an așa-dér credincioșii acestei biserici dobândesc un tablou exact despre progresul realizat.

O dorință veche a bisericii române unite de a-și vedé și ea întrupată autonomia sa, în cadrul căreia reprezentanții clerului și ai poporului să se sfătuască împreună asupra chestiunilor la ordinea zilei, se amână din an în an, rezolvirea ei fiind legată de rezolvirea autonomiei generale a bisericii catolice din Ungaria. Într-aceea fiii acestei biserici privesc cu amărăciune, cum în jurul lor tôte bisericile își țin congresele și sinódele lor anuale manifestându-și în adunări publice vitalitatea lor. — Frații greco-orientali, apoi, evanghelicii sași, reformații unguri și acuma catolicii ardeleni — toți se adună să se sfătuască împreună asupra durerilor și bucuriilor lor.

Statul catolic ardelean și-a deschis erî în 18 Noemvrie sesiunea în Clușiă sub președința episcopului Majlath. Președintele mirean, baronul Jósika, de astădată a fost împedecat a se presenta la adunare.

Episcopul contele Majlath în discursul său de deschidere a raportat despre pelerinagiul său la mormântul papei Leo XIII, despre exercițiile spirituale, ce le-a

făcut în Roma și despre audiențele avute la papa Piu X. Oprindu-se la persoana noului papă, a accentuat faptul, că Piu X a trecut prin tôte luptele vieții, începând de la sărăcia studentului lipsit de mijlôce, apoi ostenelele împreunate cu sarcina grea de preot la sate, apoi episcop, patriarh și în sfârșit papă. Nici în demnitatea acésta însă nu s'a separat de popor și în fie-care Duminecă mii de credincioși se adună la Vatican, ér Piu X se coborâ în mijlocul poporului și ține predică. Acestea le-a spus episcopul contele Majlath în discursul său de deschidere și apoi a anunțat, că pe ziua de 19 Noemvrie, de la ôrele 8 va sta câteva ciasuri la biserică în scaunul confesional și cine vré să se mărturisescă, să vină la dânsul. O notă specială acésta a episcopului Majlath, care a părăsit obicinuița practică de cei mai mulți Arhieriei, cari se învâluiesc într'un vél misterios de suveranitate și trăind într'o atmosferă de neatinș, — nici nu se pomenesce să se cobóre până acolo, ca să devină diriguitorii ai suflitelor în taina mărturisirei.

În cursul ședinței prime s'a votat episcopului mulțumire, pentru-că în cursul anului a dat din al său propriu suma de 55,000 coróne pentru scopuri bisericesti.

Din raportul prezentat statului relevez, că statul cat. întreține 7 gimnasii complete, cari primesc însă și de la stat subvențiune. Așa de exemplu gimnasiul din Brașov este subvenționat cu suma de 28,000 coróne.

Corpul didactic de la gimnasiile statului catolic au ținut anul trecut un congres, în care s'a luat hotărîrea, ca în aceste gimnasii să se introducă lectura autorilor latini și greci din epoca creștină însărcinând pe directorul gimnasiului din Clușiă cu alcătuirea unei antologii.

Statul catolic mai întreține 7 internate, o preparandie de băieți și una de fete.

Eparchia ardelenă numără 226 parochii și 165 filii, cu 185 școle primare de băieți și 36 de fete. Numărul învățătorilor este 324, al învățătoarelor 131. Elevii obligați a frecuenta școla au fost 28 330, eleve: 26.953. X.

Sosirea suveranilor Italiei în Anglia.

Se anunță din Portsmouth cu data de 17 Nov: La 11 ôre 40 minute, a sosit acolo regele Victor Emanuel III al Italiei și consórta sa, regina Elena, și au fost primiți de prințul moștenitor de Galles și de membrii autorităților, în aclamațiunile unei mulțimi imense.

Traversarea canalului La Manche, de la Cherbourg la Portsmouth, a fost imponentă. Yachtul regelui Angliei, „Victoria and Albert“, pe care se aflau suveranii Italiei, a fost escortat mai întâiu de

o escadră englesă și de una franceză, apoi de întréga flotă englesă a canalului La Manche.

Yachtul regal trecea printre două șiruri de bastimente de răsboi, cari erau pavoasate ca pentru serbările mari având și stéguri italiene. Echipagiile bastimentelor salutau prin urale frenetice, muzicele intonau marșul regal italian, tunurile buibuiau. Efectul era uimitor. Fumul tunurilor învéluia cu un nor alb yachtul regal. Când yachtul s'a apropiat de debarcader au început să bubue tunurile din forturi. Regele Italiei și prințul moștenitor al Angliei s'au îmbrățișat cu căldură, apoi s'au făcut prezentările. Timpul era nehotărît și fôrte friguros.

Séra au sosit la Windsor regele și regina Italiei și au fost primiți la gară de suveranii Angliei, de autorități și de o mulțime imensă de lume. Regele Italiei și regele Angliei, precum și reginele Elena și Alexandra, s'au îmbrățișat și s'au sărutat. Primarul de Windsor e întâmpinat la castel pe suveranii Italiei, urându-le bună-venire. La castel aștepta și ambasadorul engles din Roma, Bertie. Stradele orașului erau împodobite cu stéguri italiene și englese. Insuflețirea era fôrte mare.

Pe tot parcursul suveranilor Italiei și ai Angliei, de la gară la castel, clopotele sunau ca de serbătoare. Mulțimea striga urale entusiastice. Se auđiau strigăte în italianesce *viva!* și în limba muntenegrenă de zivio!

În astă séră, primarul Windsorului a oferit un prânđ mare coloniei italiene.

Regina Elena a fost mult admirată de mulțime pentru frumusețea ei.

Senatorul Clémenceau și libertatea instrucțiunii.

În senatul frances s'a desbătut în ziua de 17 Noemvrie articolul 2 al legii instrucțiunii. După-ce prin articolul 1 legea Faloux a fost abrogată, era vorba acum despre stabilirea principiilor pentru reorganizarea instrucțiunii în școlele secundare. Proiectul guvernului prevede libertatea instrucției, pe când comisiunea senatului propune monopolul statului. În ședința de la 17 Noemvrie au luat cuvântul doi politiciani din două tabere contrare, anume clericalul monarchist *Lamarzelle* și republicanul radical *Clémenceau*. Amândoi au pledat pentru libertatea instrucțiunii. Un deosebit interes a provocat discursul lui Clémenceau prin faptul, că pentru prima dată în viață a fost de acord și el cu un clerical, deși, firesce, din alte motive.

„Legea Faloux“, dicé Clémenceau, „pe care catolicii o consideră ca o lege a libertății, n'a fost decât o lege a reacți-

sesiunea anului 1895, primindu-se părerea Comisiunii ortografice:

„*Ń scurt se va elimina în tôte casurile, unde nu se aude. Vom scrie dar: „om, bun, vedeam, lucrăm.*“ (Analele Acad. rom. Vol. XVII. Sect. II, p. 183. — Vol. XVI, Sect. II, p. 278. — Vol. II, Sect. II, p. 420).

„*12. i scurt se va însemna cu un i cu semnul scurtării; d. e. ômenî, copii, „auđi.*“

„*13. Articolul nedefinitiv, pronumele și numeratul o, se va scrie cu o, și nici-odată cu uă; d. e. o casa, o dată, am dat-o.*“

„*14. Apostroful nu se pune înaintea articolului feminin a, prin urmare se va scrie: casa, masa, etc.*“

„*15. DiŃlongii ea și oa se vor însemna cu é și ô, afară de ea la imperfect, și de ea în cuvinte ca steá, unde a final are valóre propriă gramaticală; d. e. mergeá, țined, steá.*“

„*16. Pentru împreunarea a două sau „mai multe cuvinte sau particule se între-*

buințeză semnul liniutei -, d. e. dá-mî „ducă-se, a-mî face.“)

Acésta este noua sistemă de ortografie a Academiei române, o sistemă întemeiată pe principiul fonetic temperat prin necesități etimologice. Acestea sunt în fine fazele, prin cari a trecut chestiunea ortografiei române de la 1867 până la 1895.

Cu tôte că la început intențiunile Academiei au fost, ca aceste *regule ortografice* să servescă de normă numai pentru publicațiunile Academiei¹⁾, însă având în vedere, că noua sistemă ortografică era votată din partea celei mai înalte societăți literare, căreia i se impusese încă de la constituirea ei sarcina, de a unifica ortografia română, aceste *regule* erau în fond destinate să fie respectate, în general și în particular, de toți autorii și în tôte publicațiunile românesci, pentru ca limba română să progreseze în formele ei corecte și să nu se desbina.

¹⁾ Analele Academiei române. Seria II. Tom. III. Sect. I (1882), pag. 216—217.

²⁾ Analele Academiei române. Seria II. Tom. I. Sect. I, pag. 25 — Ibid. Tom. II. Sect. I, pag. 424.

Tot ast-fel se exprimă Secretarul general al Academiei în raportul său citit la închiderea sesiunii academice din anul 1881:

„*Națiunea*“, dicé dânsul, „*are astă-đi formulate, fără prejudecarea progreselor viitoare, regulile scrierii limbei sale, tot ce rămâne peste pragul incintei acestui institut, să fie adoptate îndată de guvern, și mai cu sémă impuse publicațiunilor didactice*“³⁾.

Cu deosebire Ministerul Instrucțiunii publice simțise de mult necesitatea unor *legi generale, uniforme și autorizate*, în ce privesc învățământul limbei române în școle, pentru a nu se lăsa elevii într'o continuă nesiguranță și a se pune ast-fel capăt unei ortografii vicioase.

Ast-fel îndată după votarea acestei sisteme ortografice, Ministerul Instrucțiunii publice supuse la aprobarea M. S. Regelui un decret, prin care se declară ca

³⁾ Analele Academiei române. Seria II. Tom. III. Sect. I, pag. 234.

obligatore pentru școlele noi regulile ortografice adoptate de Academia Română.

Textul acestui raport este următorul:

„*Introducerea și aplicarea în școle și în cărțile didactice a ortografiei adoptate de Academia Română, fiind o necesitate imperioasă pentru a se pune capăt confuziunii provenite din variatele sisteme, ce se întrebuințeză astăzi, subsemnatul a-đind pe consiliul permanent al instrucțiunii, vine cu cel mai profund respect „a supune la înalta aprobare a Majestății Vóstre anexatul proiect de decret, prin care se declară de obligatore introducerea în școlă și în cărțile didactice a ortografiei primite de Academia Română*“⁴⁾.

În urma acestui raport M. S. Regele prin decretul din 15 Maiu 1881 „aprobă introducerea și aplicarea în școle și în cărțile didactice a regulilor ortografiei române, adoptata de Academia”.

(Va urma.)

⁴⁾ Monit. Of. Nr. 35 din 17 (29) Maiu, 1881.

noi. Noi vrem libertatea conștiinței, libertatea individului. Legea Falloux a transmis drepturile totalității asupra congregațiunii. La 1875 senatul republicii noastre a refuzat să facă ceea ce făcuse regele catolic Carol X., care a oprit congregațiunile neautorizate de la instrucția publică. Când Jules Ferry a făcut această propunere în senat, senatul l'a refuzat și majoritatea conservatoare-royalistă n'a avut respect pentru regele Carol X., care s'a arătat sub masca lui Jules Ferry.

„Chestiunea, care ne preocupă, când e vorba de monopolul instrucțiunii este: Cine să aibă în mână puterea socială? Catolicii vr'u dea papei, monopolistii de stat — statului. Stăpânirea se trece așadar de la congregațiunii asupra statului și Franța înțelegă să fie transformată într-o congregațiune uriașă. Tot răul, ce s'a săvârșit vr'odată în lume, a venit de la stat. Statul este iresponsabil, inexorabil, nemilos și surd la strigătele nenorociților. Incai deca ar fi vorba de monarhie, mai trecă duca-se, căci acolo mai de grabă găsesce consecvență în principii“.

Clémenceau își avertisează amicii să nu stăruie pentru monopolul statului, căci prin acesta s'ar introduce tirănia, a cărei putere s'a înfrânt odată cu revoluția cea mare. Tirănia ar trece asupra birocrăției republicane și asupra majorității parlamentare.

Monopolul statului, continuă Clémenceau, este în contradicție cu ideile revoluțiunii, care a restabilit drepturile individului. Clémenceau discută apoi atitudinea lui Jaurés, care s'a convertit la monopol. Karl Marx întemeietorul socialismului, a fost aderentul libertății instrucțiunii.

Oratorul citează exemple din Austria, spre a dovedi, că monopolul statului în instrucțiunea publică este primejdios.

Noi îi vom înveța pe părinți și le vom arăta unde este mai avantajos a-și educa copiii: la școala catolică, ori la școala laică. Noi îi vom convinge și vom face pace acolo, unde monopolul a sămănat vrăjba. Congregațiunii nu știu ce este familia, ei nu au copii. Noi suntem contra orî căror privilegii și vrem libertatea deplină a ideilor și doctrinelor. Regret, că acum trebuie să mă despart de mulți din amicii mei. Înainte de asta cu câți-va ani n'ași fi vorbit așa.

Clémenceau pledază apoi pentru separația statului și a bisericii în așa fel, ca nici un catolic să nu poată fi împedat să frecventeze biserica.

Nu cred, că există vr'un om, care să stea mai departe de Roma, decât mine, dar eu sunt pentru deplină libertate a conștiinței și pentru secularizarea statului.

Situația în Serbia.

Postul prim-ministru al Serbiei, *Mihail Vuici*, actualul ministru plenipotențiar la Viena, a acordat unui colaborator al ziarului „Neue Freie Presse“ un interviu asupra situației din regatul vecin.

„Serbia — a declarat Vuici — așteptă cu încredere un viitor mai bun. Unirea celor două grupe radicale este foarte tare. Toți șefii de partide vor sprijini pe rege în realizarea programului său de a governa în mod constituțional pe bază democratică. Dinastia Obrenoviciilor a comis în tot-deuna greșela d'a provoca frământări, făcând o politică fătarnică, dar Serbia posedă puterea d'a se ridica ér. Voim să echilibrăm budgetul cel mult în patru ani“.

În ce privește svonurile despre intenția regelui Petru de a abdica, Vuici le-a calificat de false și tendențioase.

În privința chestiunii macedonene, Vuici a arătat îndoială, că Turcia va aplica reformele propuse de Austria și Rusia. Situația în Macedonia este de nesuferit. În primăvară vor reîncepe revoltele. În acest caz Serbia va rămâne spectatoare liniștită pe cât timp interesele sale naționale din Serbia veche nu vor fi atinse.

Dorim cu toții — a încheiat Vuici — ca să se facă ér liniște în Macedonia,

cred însă, că Turcia nu va fi în stare a înduși revolta. Ar trebui ca toate puterile să aibă la față locul câte un reprezentant stabil.

„Diarul „Lokalanzeiger“ din Berlin publică un interviu cu ministrul de externe al Serbiei, Nicolici. Acesta a spus, că o principesă germană, de Schaumburg-Lippe, era destinată să devie soția regelui Alexandru, înainte ca acesta să fi luat pe Draga.

În privința tragediei din noaptea dela 11 Iunie st. n., Nicolici a dis că faptul nu trebuie să fie considerat numai din partea morală, ci și din partea politică. În străinătate s'au judecat rău cele petrecute. Tragedia a fost un noroc pentru Serbia și poporul a laudat-o. Voința națiunii a acordat amnestie regișilor.

Cestiunea macedonă — a adăugat Nicolici — ne preocupă. Destinul populațiilor din Macedonia ne inspiră milă. Dacă reformele propuse de Austria și Rusia nu vor isbuti, ne-vom adresa tuturor statelor europene, căci fără intervenția acestora, curentul popular ne-ar tîri cu violență într'un război teribil.

SCRILE DILEI.

— 6 Noemvrie v.

Consistoriul metropolitan este convocat din partea I. P. S. Sale Metropolitanului Mețianu în ședință plenară pe Marti în 11/24 Noemvrie a. c. pentru promulgarea concluzelor luate în congresul național bisericesc din anul curent și luarea dispozițiilor necesare pentru punerea în lucrare a acelor concluze.

Mica principesă Elisabeta de Hessa născută la 1895, care se dusesse cu tatăl său la Skierniewice, lângă hotarul germanorus, după invitarea țarului, — a încetat din viață eri dimineață, după vărsături violente. Bóla de care a murit a fost așa numita *holera infantilă*. Ea plecase de acasă sănătoasă și veselă. Mica principesă de Hessa e nepoța principesei Maria a României. Astă-vată, ea a fost, împreună cu mama ei și marea ducesă de Hessa, la Sinaia, unde a stat câte-va săptămâni la castelul Foișor.

Da la Sinaia s'anunță că d-l general Dr. Theodori, a sosit alaltăeri acolo, Regina fiind puțin indispusă.

— Casa regală a contractat o liverație de 1.200.000 kgr. lemne de foc spre a fi distribuite săracilor din Capitală cu ocaziunea sărbătorilor.

Din inițiativa d-șorei Bărsescu, celebra noastră tragediană, se va da în curând un concert în folosul ridicării unui monument compozitorului român major Ivanovici, fostul inspector a muzicilor militare din țară.

Ex-ministrul Wlassics — foiletionist. Ex-ministrul Iul. Wlassics, s'a dus la Roma să se odihnească după munca săvârșită în calitatea sa de administrator al cultelor și instrucției publice. Diarul „Bp. H.“ publică în foiletionul său de ieri o scrisoare a d-lui Wlassics, în care ex-ministrul descrie impresiile dobândite la privirea monumentelor lui Rafael și Michel-Angelo asupra „sufletului său șovinist“. Wlassics a asistat și la primul consistoriu ținut de papa Piu X. Aici a vădut în loja diplomaților pe părinții secretarului de stat Merry del Val, ér într'o altă lojă pe surorile papei Piu X. Pe Wlassics l'au înduoșat lacrimile de bucurie, ce le-a vădut în ochii părechii del Val și ai surorilor papei.

Zăpadă în Moldova. Duminecă și Luni a nins în Broșteni, din județul Suceva.

Regele Spaniei în Lisabona. În curând tînărul rege al Spaniei se va duce la Lisabona, unde va sta 4 zile. Se fac acolo mari pregătiri pentru primirea lui Alfons XIII. În acest scop s'a pregătit și decorat artistic palatul Bolem. În progra-

mul de recepțiune figuréză și o cursă de tauri.

Numărul deputaților musulmani în actuala Sobranie bulgară e de 13. Ședința de deschidere a Sobraniei a fost presidată de un turc, decan de vîrstă al adunării, deputatul Nedjib bei, din Rasgrad.

Un nou efect al razelor Röntgen. Doctorul Alben din Berlin a descoperit un nou efect al razelor Röntgen: epurii de casă și porceii de India, expuși pe un timp ore-care influenței acestor raze, au pierdut facultatea de progenerare. Nu se știe, dacă același efect se observă și la ómeni.

Soldatul Ispășoiu, care a comis drama din Craiova, și care actualmente se află la penitenciarul Văcărești, va fi transportat mâne dimineață la Doftana, pentru a-și face pedepsa la care fú condamnat, muncă silnică pe viață.

Cernela albastră în România. Ministerul justiției din România a luat dispoziția ca pe viitor să nu se mai primescă la autoritățile judecătorești acte oficiale scrise cu cernelă albastră sau violetă, de óre-ce aceste cerneli se alteréză cu timpul și dau loc la fraude.

Evrei omorând pe alți Evrei. O telegramă din Nijni-Nowgorod (Rusia) anunță că la Pinsk, doi agenți de poliție însărcinați cu supravegherea organizațiilor evreesci, au fost asasinați. Densii au fost gășiți cu cerpurile ciuruite de lovituri de pumnal. Unul avea 30 de răni. De observat este, că acești agenți erau și densii evrei.

Membrii familiei Humbert, condamnați, precum se știe, pentru înșelătorie, nu au nici un privilegiu în închisóre. Ei vor fi ținuti în celule isolate, ca și toți ceilalți prizoneri, și vor lucra în hainele obișnuite ale arestaților, fără să pótă comunica între ei.

Omor pe calea ferată. Din Moscova se anunță, că săptămîna trecută noaptea s'a găsit pe șinele căii ferate, aproape de gara Tula, cadavrul în cămașă al unei prea frumoșe și tinere dómne, plin de răni, făcute cu pumnalul. De sigur, nefericita a fost victima unui tovarăș de călătorie din vagonul cu patură, care după ce a ucis-o, a aruncat-o pe ferestra vagonului. Se face anchetă.

Concertul bisericesc de mâne, ce se va ține în biserica evang. din cetate și asupra căruia atragem atențiunea publicului iubitor de muzică se va începe la órele 7½. Biletele se pot cumpăra la librăria *Hiemesch* ér în sera concertului în edificiul gimnasiunii lângă biserica evanghelică. Programul: 1) Fantasie liberă pe orgă. 2) Două cantece bisericesci pentru cor mixt a capella de compozitori din s. XVI și XVIII. 3) Două cantece bisericesci mezzo-sopran cu acompaniament de orgă. 4) Psalm 43 de Mendelssohn. 5) Lamentațiunii și marș funebru pe orgă. 6) Două cantece cor unisono cu acompaniament de orgă. Directorul de muzică d-l Rudolf Lassel și concursul d-șorei Scherg sunt garanții frumoșe pentru reușita concertului.

Luptă între Negrii și Albi. La Gillsburg (America) un Negru a fost linsat de Albi pentru o faptă rea; alergînd Negrii ca să-l răsbune, au avut o luptă teribilă cu Albi. Mulți inși au cădut din ambele părți. Dintre Negrii au fost 18 uciși și 40 răniți.

Revolta Hotentoșilor.

În sud-vestul african german, se petrec în prezent nisece evenimente despre cari presa oficială de dincolo de Rin spune că sunt „grave fără însă a constitui ceea-ce se numesc un insucces colonial.“

Se știe că aici e vorba de revolta generală a unui grup din triburile Hotentoșilor, constând în o forță de șeci mii de luptători, cât și de masacrarea întregii garnisóne germane a postului militar Warmbrad.

Fână acuma nu se cunosc detalii. Telegramele spun numai, că „trupele germane sunt pe cale de a înduși revolta“, ceea-ce în limbajul colonial înseamnă, că vor începe un mic război de exterminare întovărășit de tot felul de rafinerii de sălbătăcie, cari caracteriséză acțiunea civilizatoră a europenilor.

Ca și în Indo-China, Philippine, Kamerun și Congo, veritabila cauză a acestei revolte e ceea-ce în Germania se numesc „tropenkollen“ sau mijlocele tropicale.

Colonizatorii germani au dat exemple de o frumșetă pe cari mai că le-am numi fără pereche, decât n'ar fi valoroșii pacificatori din Africa și Indo-China din ultimul timp.

Mai trebuie óre să mai amintim pe faimosul amic al lui Emin pașa, acel Peters, care în Africa de Est își instruia servitorii în arta de a biciui pe negri, folosindu-se de spetele verginelor pe cari mai întâi le desonora, și cari au dispărut de atuncî în fața indignării Germaniei? Său despre acel Geist, guvernatorul Kamerunului, care era atât de îndrăgostit de culorile naționale, încât își dădea tótă silința să le reproducă — cu ajutorul vinelor de bou — pe corpurile Negrilor înșirați în linie? La a treia lovitură pielea neagră se coșcovea în dungă albicioșe, lovitura următoare făcea să țîșnescă sângele și fericitul nostru om vedea în fine roș, după ce vęduse alb și negru. Pavilionul ascundea negustoria. Ce să mai spunem de principele de Arenberg, care în Africa făcea exerciții cu pistolul, luându-și ca țintă capetele supușilor săi?

Hotentoșii răsuolându-se, au voit să reacționeze în contra persecutorilor lor. „Secerișul rău“, despre care se știe că i-a exasperat, nu-i alta decât o invențiune a celor, cari prin forță îi degradéză, îi spoliază, împunându-le alcoolul, viciul și contribuții pe cari nu le pot plăti.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 18 Noemvrie. În ședința de adî a dietei opoziția a adus în discuțiune acea parte din discursul ministrului președinte austriac Koerber, ce se referă la dreptul public ungar.

Contele Tisza răspundînd oratorilor din opoziție a declarat, că ceea ce a dis Dr. Koerber sunt numai disertațiuni teoretice. În cas când totuși el s'ar încerca să se amestece de fapt în afacerile de drept public ale Ungariei, toți factorii politici maghiari l'ar respinge cu cea mai mare energie. Nimeni, afară de corónă și dietă, nu este îndreptățit a se amesteca în atacerile Ungariei. Sunt și am fost solidari cu enunțarea ce a făcut-o în privința acestei partidul liberal, că responsabilitatea politică a ministerului se estinde asupra tuturor actelor corónei și se menține influența legală a dietei asupra tuturor drepturilor ei constituționale. Sfera drepturilor constituționale ale domnitorului o pótă schimba ori când legislativa ungară împreună cu regele. Programul acesta s'a făcut cu deplina mea aprobare și mă solidarizez cu el. Pe baza acestei au luat asupra-mi sarcina de ministru președinte, și în cestiunea această și corónă e solidară cu mine.

Ugron a exprimat recunoștința sa pentru „bărbătesca declarație“ a lui Tisza.

Viena, 18 Noemvrie. Ministrul președinte Koerber va cere mâne audiență la împăratul, ca să solicite aprobarea Majestății Sale pentru aceea, ca în răspunsul cel va da contelui Tisza, să-și mențină punctul său de vedere. S'a răspândit în cercurile politice svonul, că său Tisza, său Koerber trebuie să demisioneze.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga lângă portul postal arătat, încă 26 bani pentru costul mandatiei.)

Scrieri școlare.

Recompensele și pedepsele în școala populară, studiu pedagogic de *d. Dariu*, cu un adaus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, se poate procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și din librării.

Cântul în școala populară de *Iuliu Pop*, învățător în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de *Basiliu Măruș*, profesor la seminarul din Blășiș. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru școlile inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Popu*. Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

„Învățătura creștinăscă“ sau **Catehismul mare** pentru tinerimea greco-cat. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag., format 8°, e legată solid și costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor pregătitorii, a învățătorilor și a altor omeni pe școlă de *V. Gr. Borgeanu* prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățător de *Georgiu Mașyar*. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, sau modul de a învăța cetitul scriind. Îndreptariu pentru învățătorii la tracarea Abecedarului de *Basiliu Măruș* prof. preparandial pens. Prețul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru școlile popor. rom. întocmit pe baza noului plan ministerial de învăț. de *Ioan Dariu*, cu concursul mai multor bărbați de școlă. Partea I. pentru anul I-ii și al II-lea de școlă. Prețul 32 bani (+ 10 b. p.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Noemv. n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	118.73
Renta de corone ung. 4%	98.30
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	89.40
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	97.50
Bonari rurale ungare 3 1/2%	92.60
Bonuri rurale croate-slavone	97.95
Impr. ung. cu premii	207.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	162.—
Renta de hârtie austr.	100.40
Renta de argint austr.	100.25
Renta de aur austr.	120.60
Rente de corone austr. 4%	100.45
Losuri din 1860.	155.50
Acții de-ale Băncii austro-ungară.	16.22
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	741.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	671.75
Napoleonori	19.07
Mărci imperiale germane.	117.12 1/2
London vista.	239.50
Paris vista	95.15
Note italiene	95.25

Nr. 10145—1903.

Dela vice-comitele comitatului Brașov.

CONCURS.

În urma morții senatorului magistratual, Traugott Boyer a deveni vacant la magistratul orașului Brassó postul unui senator magistratual care post se va întregi prin alegere.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 3400 corone sala fundamental, 800 corone relut de cuartir și cuincuenalele statorite în § 119 a statutului organizator al orașului Brassó.

La cas decă postul acesta se va întregi prin avansare, vor deveni și posturile de:

1. Protonotar . . .	salariu fundamental 3000 cor. relut de cuartir 800 cor.
2. Asesor la sedr. orfanală	3000 " " " 800 "
3. Archivar . . .	2800 " " " 600 "
4. Vice-căpitan orașenesc .	2800 " " " 600 "
5. Notar . . .	2400 " " " 600 "
6. Jude comunal . . .	2400 " " " 600 "
7. I comisar de poliție . . .	2000 " " " 500 "
8. Curator comunal . . .	2000 " " " 500 "
9. II comisari de poliție . . .	1800 " " " 500 "
10. III " " " . . .	1600 " " " 400 "
11. IV notari . . .	1400 " " " 400 "
12. I concipist . . .	1400 " " " 300 "
13. II concipisti . . .	1200 " " " 300 "

Afară de acești toți acei amployați orașenesci, cari au stat 5 ani fără intrerupere în serviciul orașului, vor beneficia de așa numitele cuincuenalii, cari din 5 în 5 ani se vor repeta de 5 ori, și cari se vor considera ca parte întregitoare a salarului, prin urmare se vor computa și la statorirea pensiunii.

Mărimea adausului cuincuenal este pe baza §. 119 a statutului organizator 300 corone respective 200 sau 100 corone anual.

În înțelesul § 111 a statutului organizator este interzis amployaților preum și personalului auxiliar și de manipulație a se ocupa cu ale industriei, sau a lua parte la întreprinderi de ori ce fel de natură fiă membru intern sau extern sau a avea ocupațiuni laterale, prin cari ar deveni independentă contractuală față cu particularii sau corporațiunii.

Pentru ocuparea acestor posturi deschid concurs și provoc pe toți aceia, cari ar dori să ocupe unul din aceste posturi, ca cu considerarea la calificațiunea recerută pentru aceste posturi diferite să-și așternă petițiile instruate conform legilor respective, mai cu seamă având în vedere art. de lege XXII din anul 1883 art. de lege I din anul 1883 și art. de lege XX din anul 1877 precum și calificațiunea circumcrisă în noul statut organizator al orașului Brassó până la **30 Noemvrie st. n. la 11 ore** cu atât mai vârtos, pentru-că petițiile intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

În fine se observă, că acele posturi, cari sunt de durată pe 6 ani, se vor întregi numai până la viitoare restaurație, când vor fi supuse alegerilor nouă.

Brassó, 13 Noemvrie 1903

Dr. Jekel
vice-comite.

(11641—2)

Sz. 10145—1903.

Brassóvármegye alispánjától

Pályázati hirdetés.

Boer Traugott, városi tanácsos elhalálózása folytán Brassó város tanácsánál egy városi tanácsosi állás üresedésbe jöven, választás utján betöltendő.

Ezen állás évi 3400 kor. törzs fizetéssel, évi 800 kor. lakbérrel és a szervezési szabályrendelet 119. §-ában megállapított 5 évről öt évre ismétlődő ötödéves pótlékkal van összekötve.

Ezen állásnak előléptetés következtében való betöltése esetére még következő állásoknak választás utján leendő betöltése válik szükségessé:

1) Főjegyző . . .	3000 kor. törzsfizetés	800 kor. lakbér,
2) árvaszéki ülnök . . .	3000 " " "	800 " "
3) levéltárnok . . .	2800 " " "	600 " "
4) városi alkapitány . . .	2800 " " "	600 " "
5) jegyzők . . .	2400 " " "	609 " "
6) községi bírák . . .	2400 " " "	600 " "
7) I rendőrbiztos . . .	2000 " " "	500 " "
8) községi közgyám . . .	2000 " " "	500 " "
9) II. rendőrbiztos . . .	1800 " " "	500 " "
10) III. rendőrbiztos . . .	1600 " " "	490 " "
11) IV. jegyző . . .	1400 " " "	400 " "
12) I fogalmazó . . .	1400 " " "	300 " "
13) II " . . .	1200 " " "	300 " "

Azonkívül mindazon városi tisztviselők, kik öt évet szakadatlanul a város szolgálatában töltöttek, a további szolgálati időre a városi szervezési szabályrendelet 119. §-a értelmében ötször 5 évről öt évre ismétlődő pótlékokat (ötödéves pótlékokat) élveznek, melyek fizetésrészeknek tekintetnek és a nyugdíj megállapításánál számításba jönnek. Egy ötödéves pótlék magassága 300, illetve 200, vagy 100 korona.

A szervezési szabályrendelet 111. §-a értelmében a tisztviselőknek nincs megengedve ipart folytatni, üzleti vállalatnál bel- vagy kültagként részt venni, továbbá mind olyan mellékfoglalkozást folytatni, mely által szerződészerű függőségi viszonyba jön egyesekkel vagy testületekkel szemben.

Mindazon állásokra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mind azokat, kik a betöltendő vagy előléptetés folytán netalán üresedésbe jövő állások egyikét elnyerni óhajtják, hogy a különböző állások minőségéhez képest a mérvadó törvények, különösen az 1886. évi XXII. t. cz. 1883. évi I. t. cz. az 1877. évi XX. t. cz. valamint Brassó város új szervezeti szabályrendeletében előirt minősítés igazolása mellett szabályszerűen felszerelt ebbeli folyamodványaitak hozzám *foljó évi november hó 30 áig d. e. 11 óráig* annál bizonyosabban nyujtsák be, mivel később érkezett folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Végül megjegyeztetik, hogy mindazon állások, melyek a tisztújító szék alkalmával 6 évre betöltendők, ezen alkalommal csakis a jövő tisztújító székig érvényes megbizással töltenek be.

Brassó, 1903. évi november hó 13-án.

Dr. Jekel Frigyes.
alispán.

1—2.1164

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

Tipografia Aurel Mureșianu Brașov.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șase luni . . . 12 „	Pe șase luni . . . 20 „
Pe un an . . . . 24 „	Pe un an . . . . 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 4 cor.	Pe an . . . . . 8 fr.
Pe șase luni . . . 2 „	Pe șase luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
—o mandate postale. o—

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoască a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“